# СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.





ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 21. Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 27. січня, 1928. VOL. XXXVI. No. 21. Jersey City, N. J., Friday, January 27, 1928. THREE CENTS.


## СЕНАТОР РІД ПРОГОЛОШУЄ СВОЮ КАНДИДАТУРУ

### СЕНАТОР КЕРТИС ВІДПОВІДАЄ НА ЗАПИТИ БОРИ.

**ВАШИНГТОН, 25. січня.** — Сенатор Рід з Мезуре оголосив свою кандидатуру на уряд президента Злучених Держав з демократичної партії та отворив свою агітаційну канцелярію в Вашинґтоні.

Сенатор Бора дістав уже першу відповідь від кандидатів на уряд президента Злучених Держав у справі прогибіції. Відповідь прислав сенатор Кертис, републиканець з Канзасу. Кертис виразно заявляється за виконуванням прогибіційного закона. Він заявляється теж проти зміни закона Волстеда. Сенатор Брус говорив у конґресі, що сенатор Кертис не відмовляється від того, що вартаби закон Волстеда в дечому змінити.

## НАФТЯР НЕ ХОЧЕ СТАНУТИ ПЕРЕД СЕНАТ.

### СТЮАРТ НЕ ХОЧЕ ВЕРТАТИ З КУБИ НА ПЕРЕСЛУХАННЄ.

**ВАШИНГТОН, 25. січня.** — Сенатовий комітет для публичних земель, що веде слідство в справі нафтових теренів Тіпат Довму, завізвав на переслухання полковника Стюарта, голову ради директорів нафтового підприємства Стендарт Ойл Ко. оф Індіяна, котре має бути вмішане в продажу Бондів Свободи, з яких міністер Фол дістав був понад чверть міліона долярів.

Стюарт тепер перебуває на Кубі й не хоче поїхати на слідство сенату.

## ВІТРЮГА В СХІДНИХ СТЕЙТАХ.

### ВЕЛИКІ ШКОДИ В МАЄТКУ, 43 ОСІБ РАНЕНИХ У НЮ ЙОРКУ.

**НЮ ЙОРК, 25. січня.** — Цілу східну полосу Злучених Держав навістив нині вітер, що дув зі скоростю 100 миль на годину. Вітер наробив у містах великої шкоди. Він зірвав кілька дахів, богато крамкичних вивісок, розбив крамничні вікна, а з одного хмародера звалив збірник на воду, що мав містити 75,000 ґальонів містоти. Збірник звалився з даху в будову та залляв будуючийся будинок. Робітники ледво спаслися з життєм.

Шкоди в одному побитому шклі рахують на чверть міліона долярів. Відломки шкла та дахів покалічили 43 осіб.

### МАЄТОК РІС БЕЗ ВЛАСТИТЕЛІВ.

**НЮ ЙОРК, 25. січня.** — При розділі маєтку пані Анни Гаркнес, вдови по нафтярі Гаркнесі, спільнику Ракефелера, показалося, що сей маєток вартує тепер 107 міліонів долярів з верхом. Від смерти Гаркнеса сей маєток зріс в двоє, а від смерти вдови в 1926 році, о майже 9 міліонів долярів.

Пані Гаркнес за життя платила найвисший особистий податок у нюйорському стейті. Всі її маєтки були в шерах нафтових підприємств. При смерти, як казали, мала вона одежі тільки на 711 долярів. За 6 послідних літ свого життя дала вона на ріжні цілі 31 міліонів долярів. Податок від її спадку виносить 18 міліонів долярів.

### СКУПОВУЄ ТЕАТРИ.

**НЮ ЙОРК, 25. січня.** — Вилієм Факс, президент фільмової корпорації того імени, закупив 250 театрів у ріжних західних стейтах. Сі театри можуть разом примістити 350,000 людий, а варта вони коло 100 міліонів долярів.

## СТРАЧЕННЯ ВОЄННОГО ВЕТЕРАНА.

### УБИВ ЛІКАРЯ ЗА ТЕ, ЩО СМІЯВСЯ.

**НЕШВИЛ, Тенн., 25. січня.** — Страчено тут Бена Фавлера, ветерана Світової Війни, який убив лікаря В. Фавста через те, що йому докучав сміх лікаря в часі представлення в театрі рухомих образків. Фавлер убив також помічника шерифа, який хотів його арештувати й був відвічальний за смерть найменше чотирох инших осіб. Коротко перед смертю попрацався він зі своїм старим батьком, якому приказав відійти від нього й спокійно іти до дому, неначеби ішов до якої звичайної роботи. Матері казав переказати, що він відходить спокійно з того світа і що буде очікувати своїх знакомих у небі. До електричного крісла підійшов він певним і спокійним кроком.

## СТАРИЙ СЛОВАР МІСТИВ В СОБІ ДВІ ЗОЛОТІ МОНЕТИ.

**ГВАЙТ ПЛЕЙНС, Н. Й.** — Вилієм Дж. Гивн, адвокат, купив для своїх дітей старий примірник анґлійського словаря. Кільна карток словаря було зліплених між собою, тому Гивн положив згаданий словар на радіяторі, щоби картки розліпилися. Случайно, упав словар на підлогу й з поміж зліплених зі собою карток випали дві монети, одна в вартости трох долярів, з датою з 1859 року, а друга в вартости пять долярів, чеканена в 1857 р.

## ЧЕРЕП БАНДИТА В МУЗЕЮ.

### МУЗЕЙ В БУЕНОС АЙРЕС ОДЕРЖАВ ЧЕРЕП БАНДИТА МОРЕЙРИ.

**БУЕНОС АЙРЕС, 25. січня.** — Кольоніяльний Музей в Люян одержав в дарунку череп звісного бандита Джана Морейри, який минулого століття тероризував населення провінції Буенос Айрес. Згаданий череп виставлений є разом зі славним кинжалом Морейри, який вже віддавна находився в музею.

### ХОЧЕ БУТИ КАТОМ ЗА ЗНИЖЕНУ ПЛАТУ.

ГАРИСБУРҐ, Па. — До канцелярії тутешнього говернора вніс подання один чоловік, який хоче бути стейтовим катом за знижену плату. Стейтовий кат діставав досі по 200 долярів за страчення одного засудженого. Коли на якийсь день припадало два страчення, тоді кат діставав лише 150 долярів за кожне страчення. Новий кандидат на ката домагається однакової платні, а іменно 125 долярів за страчення мущини й 150 долярів за страчення жінки. Від хвилі занедужання на розстрій нервів ката Еліота, що стратив Ґрея й Рут Снайдер, до канцелярії ґубернатора Пенсильвенії внесено 20 подань на посаду ката.

Кат вязниці Синг-Синг Еліот є також катом стейту Масачузетс, Ню Джерзи й Пенсильвенії.

### 75 ВІДСОТКІВ МЕШКАНЦІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ХОРІ НА НОГИ.

ЕТЛЕНТИК СИТІ. — На річній конференції торговців обуття мисс Олена Гані з Бостону, Масс., заявила, що 75 відсотків населення Злучених Держав терпить на ріжні недуги ніг, спричинені неправильно дібраною обувю. Вона заявилась за даванням поучень продавцям обувя на спеціяльних курсах щодо належного примірювання черевиків покупцям. Лише скінчивші такі курси малиби право продавати обув по склепах.

### СІПІЯРСЬКА КОМПАНІЯ СПРОВАДИЛА ДО КАНАДИ 53,000 ІМІҐРАНТІВ.

МОНТРЕАЛ. — Протягом послідного року сіпіярська компанія спровадила з Европи до Канади 53 тисячі іміґрантів. Між привезеними іміґрантами було найбільше рільників, яких й оселено на фармах. Як подають, ті іміґранти закупили в сіпіярській компанії фарми на дуже легкі сплати. Кольонізаційне бюро сіпіярської компанії подає, що протягом послідного року воно поселило 1,150 родин на 300 тисячах акрах землі.

### ПОЧТУ БУДУТЬ ДОСТАВЛЯТИ В ОДНІМ ДНІ З МОНТРЕАЛУ ДО ВЕНКУВЕР.

МОНТРЕАЛ. — Канадійський міністер почт П. Дж. Веніот сказав недавно, що коли він позістане довше на своїм становищі, то постарається о то, що почту будуть доставляти з Венкуверу до Монтреалу в протягу одного дня. Це значить, що почту перевозилиби літаками.

### НАСЕЛЕННЯ ВІННІПЕҐУ, СТОЛИЦІ ПРОВІНЦІЇ МАНІТОБИ.

Відповідно до міського показника на 1928 рік, місто Вінніпеґ зі своїми передмістями має 304,994 населення. Останній показник виказував 294,646 населення. Є це зріст о 10,348 осіб.

### ЛОРД РОТЕРМІР КАЖЕ, ЩО АМЕРИКАНКИ МАЮТЬ ЗА МАЛО ДІТЕЙ.

ЕТЛЕНТИК СИТІ, 24. січня. — Лорд Ротермір, британський видавець часописів, що саме подорожує по Злучених Державах, заявив в розмові з репортерами часописів, що в Америці бачить він „за мало немовлят". „Американські жінки є зручні, гарні й найлучше на світі одягнені, одначе мають за мало дітей. При обмеженій іміґрації є се дуже злою ворожбою для будучого населення Америки".

### ВБИЙНИК ГИКМЕН ПЛАЧЕ В РАМЕНАХ МАТЕРИ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 24. січня. — Вбийник 11-літньої Маріянни Паркер, Вилієма Е. Гикмена, відвідала в вязниці його матір, яка прибула з Кензес Сіті. Коли Гикмен побачив матір, кинувся в її рамена й почав голосно плакати, та заявив, що йому дуже жаль, що матір спотикає його в вязниці. Ева Гикмен, матір Вилієма, прибула до вязниці в навечерє процесу свого сина, щоби його ратувати перед шибеницею. Коли матір Гикмена побачила свого сина, вона вмліла, так, що вязнична сторожа мусіла приводити її до притомности й лити їй на лице зимну воду.

Привитання між матірю й сином було цілком відмінне від привитання між старим і молодим Гикменом. Коли батько відвідав Вилієма Гикмена, він не хотів навіть піднестися з ліжка, на якім лежав. Опісля почав він насміхатися з батька, прозивав його й говорив, що носився часто з наміром убити його. Побачення з матірю бажав він собі одначе дуже. Мати Гикмена розвелася вже від довшого часу зі своїм чоловіком. Вона була через якийсь час в домі для божевільних і на тій основі оборонці Гикмена будуть старатися доказати, що він був несповна розуму, коли вбив Маріянну Паркер.

### ЗВІДОМЛЕННЯ ВУАК.

Вийшло з друку коротке звідомлення Археольоґічного Комітету при УАН за 1926 р. Це видання присвячено памяти кол. дійсного члена ВУАК М. Т. Біляшівського. Звідомлення має біля 250 сторінок і містить крім статтів катальоґ звідомної виставки.

### КИЇВСЬКИЙ БОТАНІЧНИЙ ІНСТИТУТ.

Ботанічний інститут в Києві має тепер 12 аспірантів, що протягом трьох років удосконалюватимуть свої наукові знання. Працю з аспірантами розподілено по низці практикумів, що ними керують кращі ботаніки.

Курсова система триватиме протягом зими, а з весни аспіранти матимуть завдання пристосовання методичних дослідів на луках, полях, степах, болотах та в гаях.

Частину коштів на ці практичні досліди аспірантам відпускатиме інститут.

### ПРОПАЛО БЕЗ СЛІДУ 48 КИТАЙЦІВ.

ПЕКІН. — Одержано тут відомости, що в Москві пропало 48 Китайців, не полишивши по собі ніяких слідів. Між пропавшими є трох слуг китайського посольства й 48 китайських студентів.

В Пекіні побоюються, що вони впали жертвами Головної Політичної Управи, або т. зв. давніше „чеки".

Догадуються, що совітська влада хоче відімститись тим чином за різню російських большевиків в Кантоні й инших містах полудневого Китаю.

### ФРАНЦУСЬКІ КОМУНІСТИ НЕВДОВОЛЕНІ ПОСЛОМ ДОВҐАЛЕВСЬКИМ.

ПАРИЖ. — Новий совітський посол в Парижі Довґалевський рішив перевести повну зміну урядовців в тутешнім посольстві. Більшість тих урядовців складалася досі з французьких комуністів. Довґалевський рішив їх відправити, а на їх місце приняти родовитих Москалів. Французи обвиняють тепер Довґалевського за шовінізм.

### 20 ЛАТВІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ЗАСУДЖЕНО НА ВЯЗНИЦЮ.

РИҐА, Латвія, 24. січня. — Латвійський суд засудив на довшу вязницю 20 латвійських комуністів за заговір повалити теперішній державний устрій краю, а на його місце завести комуністичну диктатуру. Пятьох комуністів засуджено на вязницю від 5 до 4 років, получену з тяжкою працею. Пятнацятьох инших засуджено на арешт від 2 до 4 літ.

9 з обжалуваних увільнено.

### ПАННА ҐЛІЦ ЗАЛИШИЛА ПЛЯН ПЕРЕПЛИСТИ ҐІБРАЛЬТАРСЬКИЙ ПРОЛИВ.

ТАНЖІР, Мароко, 24. січня. — Панна Мерсідес Ґліц, лондонська тайпістка, малощо не утонула при неудачній спробі переплисти Ґібральтарський пролив.

Вона війшла до води по дванацятій годині опівночі й плила через пять годин, аж поки не пірвав її водний вир так, що мало не втонула. Виратувало її човно, що плило за нею. Вона заявила, що сим разом рішила залишити всякі дальші спроби переплисти згаданий пролив, желає одначе щастя тим, що будуть ще пробувати переплисти його.

### НЕМА ПОСАД ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ У СОВІТСЬКІМ СОЮЗІ.

У часописови „Учительська Газета" пишеться, що в Совітськім Союзі зареєструвалось на 1. січня с. р. 85,235 безробітних учителів. З 21,000 кваліфікованих учителів, що покінчили минулого року учительські інститути, лише 13,620 учителям вдалось одержати посади. З безробітних лише 33 відсотків одержує державні запомоги. Ті запомоги виносять від 3 до 5 рублів місячно.

## ВАЛЬДЕМАРАС ЗА ЛІҐОЮ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

### ЛИТВА БАЖАЄ ПРИЯЗНИХ ВЗАЄМИН З НІМЕЧЧИНОЮ.

**БЕРЛІН, 25. січня.** — Прибув тут литовський премієр Вальдемарас, який оголосив сейчас статтю в однім з берлінських часописів. У тій статті висказує він гадку, що найлучшою розвязкою балтійської проблеми є створення Балтійської Ліґи.

На перешкоді одначе сьому проєктови Вальдемараса є те, що Фінляндія склонюється більше до скандинавських держав, а Естонія стоїть за Польщею. Одначе, з причини, що заграничний імперіялізм більше буде натискати на Латвію як Литву, тому порадним булоби злучитися разом усім балтійським державам.

Для Литви, на гадку Вальдемараса, по виленськім питанню, найважнішою справою є прийти до порозуміння з Німеччиною. Він запевняє тому Німеччину, що литовське правительство зверне спеціяльну увагу на усі зажалення Німців, що мешкають в Мемелю.

Вальдемарас заявив дальше, що Литва бажає собі приязни з Німеччиною й що Литовці цінять високо німецьку культуру, чого доказом є збудовання німецької школи в Ковні.

Премієр Вальдемарас має бачитися з канцлером Марксом, з міністром заграничних справ Штреземаном і з державним секретарем Шубертом. Він буде обговорювати з ними справу заключення торговельного договору між Литвою й Німеччиною та справу арбітрації відносно Мемеля.

## ПРИЇЗД ДЕВЯТЬОХ ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ ДО МОСКВИ.

**МОСКВА, 25. січня.** — Прибуло тут девятьох польських комуністів, яких виміняно за арештованих у Совітськім Союзі польських горожан.

На Брестськім двірци привитали їх представники партійних організацій і виконавчого комітету комуністичної партії.

На Червоній Площі устроєно збори, а опісля відбулася демонстрація.

Польських комуністів привитали збори окликами „Гура" й „Нехай живе польська комуністична партія".

## БОЛЬШЕВИКИ ВИДАЛИ ПОЛЬЩІ БАНДИТА ВЕРЖБІЦКОГО.

### ПОПОВНИВШИ КІЛЬКА БАНДИТСЬКИХ НАПАДІВ В ПОЛЬЩІ, УТІК ДО СОВІТСЬКОЇ БІЛОРУСИ.

**ВАРШАВА, 25. січня.** — Совітська влада видала Польщі бандита Вержбіцкого.

Згаданий Вержбіцкий, поповнивши цілий ряд злочинів на території білостоцького воєвідства, втік до Совітської Білоруси й укривався в Смоленску, Бобруйску й Мінску. Його видано на домагання польських властей.

## ЖІНКА ШАЛЯПІНА НЕ ОДЕРЖИТЬ ВІЗИ.

### АМЕРИКАНСЬКІ КОНСУЛЯТИ ВІДМОВИЛИ ВІЗИ НА ПАШПОРТІ ДРУГОЇ ЖІНКИ ЗВІСНОГО СПІВАКА.

**ЛОНДОН, 25. січня.** — Американський консулят в Парижі відмовив візи на пашпорті мадам Марії Валентінов-Шаляпіновій, жінці звісного співака Шаляпіна, який перебуває тепер в Ню Йорку. Візи відмовлено їй на тій основі, що вона хотіла їхати до Злучених Держав на совітський пашпорт.

Відклик від сеї відмови до консуляту в Лондоні не мав ніякого успіху.

Мадам Шаляпінова хотіла приїхати до Злуч. Держав на кораблі „Іль де Франс". Є се друга жінка Шаляпіна, з якою він оженився недавно, розвівшися зі своєю першою жінкою. Мадам Шаляпінова була вже кілька разів в Злучених Державах, коли ще була секретаркою Шаляпіна.

## СПРАВА РОЗКОПОК В АТЕНАХ.

**АТЕНИ, 25. січня.** — Оголошено тут публичний лист міністра просвіти до Американської Археольоґічної Школи. У тім листі просить міністер про інформації відносно переговорів, ведених в Америці в справі зібрання потрібного гроша на переведення американських розкопок в Атенах.

Міністерство просвіти домагається у тім листі скорої полагоди справи, з огляду на становище властителя землі, де будуть переводитися розкопки. Коли правительство не одержить скорої відповіди, буде воно чутися звільненим від всяких зобовязань у тій справі.

Минулого жовтня оголосив полковник Артур Вудс, що на переведення згаданих розкопок одержала Американська Школа Клясичних Студій дар у висоті 250 до 300 тисяч долярів.

## ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ЗНАТИ ПРО ПОЗИЧКУ ДЛЯ СОВІТІВ.

**ПАРИЖ, 25. січня.** — Часопис Ле Матін доносить, що французькому амбасадорови Клоделеви в Вашинґтоні поручено розслідити справу позички $40,000,000, яку уділено Совітському Союзови. Сю позичку одержав Совітський Союз від ґрупи американських фінансістів з Персивелом Фаркуґаром на чолі.

Сю позичку уділено на відбудову фабрик і копалень в Донецькім басені, який давніше, тобто перед війною, був в руках французького підприємства.

# ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays at [illegible] Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

| SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy. | | ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | |
|---|---|---|---|
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Загряницю: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# СТАРІ Й МОЛОДІ ЗА „ДІТОЧИМ МАГАЗИНОМ"

„Діточий Магазин", який Український Народний Союз почав видавати в місяцю грудню, покищо як квартальник, находить серед українського громадянства в Америці живий відгук. Тішуться ним і старші члени Союза, і молодіж. І відкликуються на нього так, як повинні відкликатися живі люди. Відкликуються активно. Молодість пише до „Магазину" свої думки, подає вістки про свою діяльність, а старші члени допомагають при організації „Магазину", збирають адреси, приєднують нових передплатників, тощо.

Послухаймо таких двох типічних голосів. Один від молодежи. Пише Марія Голдак зі Сейнт Франсіс, Мезуре:

„Хвальний Заряде Українського Народного Союза. Дуже мене то тішить, що наші батьки заложили тут славну нашу организацію. Для нас ся земля не чужа, і ми сей край почитаємо своїм краєм. Зате наші батьки приїхали сюди як до чужого, незнаного їм краю. Поставмося в положене наших батьків та подумаймо, як вони почувалися, коли не могли порозумітися з людьми по англійськи. З них у деяких місцях висмівалися, всякими іменами визивали. Навіть нас, молодих, називають деколи „гункі". І подивімся, що мимо сих великих перепон вони горнулися всі разом, ставали під один прапор, прапор Українського Народного Союза. Союз дбає за сироти і вдови членів, як мати дбає за свої діти. Не одній сироті він допоміг, не одній вдові втер сльози. Ми, молоді Американці, повинні вписуватися до Союза. Ось який гарний дарунок прислав нам Союз на „Кризмус". Чим більше число приєднаємо для нашого „Магазину", тим краще він розвинеться, тим більше цікавого в ньому найдемо, тим більше навчимося, тим кращий поступ зробимо. Особливо там, де нема української школи, діти повинні пренумерувати „Магазин", щоби пізнати край і культуру народа своїх батьків. Сердечно дякую за „Магазин" і прошу присилати мені його далі..."

Ось другий, короткий, бизнесовий, але неменче вимовний голос старшого покоління. Пише гр. Лев Білик, секретар 94. відділу в Гамтрамку, Мишиген:

„Пересилаю адреси дітий членів, які мають дістати „Діточий Магазин". (Подано імена й адреси 7 дітий).

„Далі доношу, що Сильвестер Гривнак дарував на поширенне магазину 1 доляра, а кромі сього слідуючі зложили ще пренумерату (подано адреси троє дітий). Висилаю чеком суму 4 доляри і прошу мені ще вислати кілька ліст адресарів".

Сього рода живе й діяльне відношення членів дає запоруку, що члени Союза потрафлять збудувати й се нове діло.

# В ЗАЧАРОВАНІМ КОЛІ

**Економічна кріза в совітській Росії. — Брак товарів і гроша. — В демократичній свободі і вільній конкуренції одинокий ратунок.**

Можна з монархії зробити за одну ніч републиканську державу, але того рода нагальний переворот в життю економічнім неможливий. Це пізнати найкраще на совітах. Самі большевики вже переконались, що декретами економічних обставин не зміниш, особливо, коли ті декрети мають такий утопійний характер, як їх мали большевицькі економічні експерименти. І коли тепер совіти не можуть вийти з перманентної економічної кризи то це мусять завдячувати головно самим собі. Це практичні наслідки їх утопійних теорій.

Не рахуючись зовсім з обставинами світового економічного життя й економічного життя самої Росії, вони думали тільки над тим, як перевести в життя ті теорії, що ніде не були випробувані на практиці і не мали певного економічного досвіду. І от тому вся величезна теорія бувщої Росії та всі народи, що попали під кормигу большевиків, обернулися в певного рода лябораторію. Та тільки ріжниця, що в лябораторіях роблять досліди на кріликах, морських свинках та іншій звірині, а большевики робили досвіди над людьми. Звірята в лябораторіях, що їх беруть для досвідів, згори засуджені на смерть, і тут справа простійша. Але нарід повинен далі жити і розвиватися. Ось тут і причина чому не годиться переводити над живим народним організмом таких експериментів, з яких треба потім десятками літ вилічуватися, заки нарід одужає від тої хороби, що йому нанесли нерозважні експериментатори.

Отта хороба — це стала економічна кріза.

Ось і тепер знову вся большевицька преса вдарила в свої червоні дзвони на сполох. Знову їх газети пишуть про те, що всі розрахунки економічні, всі їх попередні пляни пішли шкебертом, бо селяне не дають тої кількости хліба, яку вони обрахували мати від них і яка їм потрібна для зовнішньої торговлі, для виживлення міст та для инших потреб держави.

Про те, що всі економічні розрахунки большевиків живе життя нищить, а тому й дезорганізує економічне життя всієї держави, спеціяльна большевицька преса писала ще з початку місяця падолиста 1927 року. Тільки партійно-політична преса виписувала в цілях агітаційних про великі досягнення на економічному фронті, але найбільше писалося про внутрішню партійну гризотню. Але тепер, коли вже опозиціонерів порозганяли по ріжних закутках Росії, влада побачила, що кістляві пальці економічної крізи вже схопили за горло міста. Далі готова ця кріза перекинутися і на село та охопити всю Росію, коли не пощастить її спинити та сяк-так залатати до літа, до нового врожаю.

І от тому то большевицька преса кинула тепер те гасло, про яке писала московська „Економіческая Жізнь" ще з 21. грудня минулого року. Вони тепер гукають: „Давайте товари селу". Та тут біда, що саме товарів, потрібних селу, нема досить, а та невеличка кількість, яка є, непомірно дорога та й якости такої, що село не хоче давати хліба в обмін за неї.

Отже треба дати дешевші товари, треба дати їх масово по сходній ціні, або підвищити ціни на селянські продукти. І ось тут попадає большевицька влада в зачароване коло. Щоби дати товари, треба їх купити — треба мати гроші, треба експортувати за кордон продукти села; а щоб їх експортувати — треба їх від селян добути.

Добути їх можна лише в обмін за товари, або заплативши дорожче грішми. В добу воєнного комунізму большевики добували селянські продукти шляхом реквізицій, терору, але здається ті часи кріваві вже минули з того менту, як прийшло до повстання в Кронштадті в 1920 році.

Купити отже нема за що, бо державна скарбниця большевиків таки досить порожня. Не дивлячись на те, що вони скасували всі борги царської Росії як зовнішні так і внутрішні та одідичили величезні ресурси в ріжних матеріялах, цінностях й золотім запасі державної скарбниці та инших банків і приватних осіб, вони вже мали на 1 грудня 1927 року 882,416 золотих рублів боргу по своїм внутрішнім позичкам. Крім того мали вони ще сотки міліонів инших боргів теж внутрішніх, що їх позичено на господарську відбудову краю.

Державні борги большевиків ростуть без перерви і вже перейшли поза міліярд золот. рублів. Це для такого населення, як в Росії, страшний тягар. Большевики розписують все нові позички, але реалізація їх слабо проходить, бо населення не то, що не має запасних вільних грошей, але не має їх навіть для щоденних потреб.

Ізза кордону большевики дістати грошей рівнож не можуть, бо ніхто не має до них довіря. Це дійсно важке положення, з якого буде можна вийти на чисту воду тільки тоді, коли большевики в практиці до решти зліквідують свої теорії та підуть в економічному життю по шляху вільної конкуренції.

# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

### ЯКА КОРИСТЬ З КООПЕРАТИВНИХ БАНКІВ.

Я вже підносив, що для Українців найбільш відповідний Кооперативний Банк. Розуміється, що добре булоби, колиб могли закладати иншого рода банки, але Кооперативний Банк найкраще відповідає нашим вимогам; він і дає нам найбільші користи, його й найлекше заложити. До него будуть мати довіре навіть ті, що з упередженнем звикли відноситися до всіх наших фінансових підприємств. Тут ніхто другого не натягне, тут нема обави, щоби пропали ощадности. Кооперативний Банк мусить уміщувати свої капітали в певних руках. 60% мусить бути в державних бондах, а решту можна уживати на позички. Кождий член може контролювати господарку Кооперативного Банку, який відбуває кождого місяця збори і тут кождий може дістати точні інформації відносно маєткового стану банку і в справі уділюваних позичок і т. п. Нема отже обави, щоби пропадала людська кервавиця, як вона пропала в ріжних підприємствах, до яких тут пробували братися ріжні спекулянти.

Тому саме американські Українці не повинні тільки читати те все, що пишеться в „Свободі" про бизнес, що пишеться про Кооперативні Банки і инші бизнесові справи, але повинні вже тепер братися це все переводити в діло.

**Микола Завойко**
з Ню Йорку, Н. Й.

### ШКОЛА НАШ ЄДИНИЙ РАТУНОК.

Колядуємо на Рідну Школу в краю і пишемо раз-у-раз, що одинока школа відродить наш нарід в старім краю та заховає наші діти при своїй народности.

Таке пишемо про старий край. І так воно по правді є. Спольщать Поляки наші діти, коли не буде українських шкіл.

Але чи ми застановляємося над тим, що буде з нами в Америці? Чи ми дійсно глядимо правді в очі? І чи не бачимо, що наш конець вже приходить? І прийде ще на наших очах, коли з цілою силою пари не возьмемося за нашу Рідну Школу в Америці. Не закриваймо тої болючої і страшної правди: Конець вже зближається, вже стоїть перед нами, а виратувати нас зможе тільки наша добре поставлена українська школа.

**М. Горін** з Мілвіл, Н. Дж.

### ЩОБИ НЕ ШИРИЛОСЯ БАЛАМУЦТВО.

Тепер такий час настав, що з темних нор починають вилізати ріжні осібняки, які, як рутенські чи які другі агенти, намагаються між народом підривати оте довіре, яке він має до уряду У. Н. Союза чи редакторів нашої „Свободи". Таких і в нас не бракує. От пускають вісти, що редактори беруть заплату від дописей, а менаджер знова побирає проценти від оголошень. Я знаю, що це все неправда, що ніяких процентів ні менаджер ні редактори не побирають. Знаю, що тільки побирають за оголошення, бо такі оголошення, кромі мітінгових від відділів, мають бути платні. Знаю, що і в тім випадку, з котрим звязані сплетні про проценти, які тут ширять в нашій громаді, ходило о звичайне платне оголошение, але це не перешкаджає декотрим одиницям пускати брехні між людей. Підношу це публично, бо коли так далі буде ширитися така брехня, то справа опиниться деінде.

**Александер Шандровський**
з від. 55 в Куртис Бей, Мд.

### ПРОРОЦТВА НА 1928 РІК.

**Життя щораз нервовіше. Наука принесе чуда винаходів. — Горячка грошей і золота.**

Славна париська ворожка мадам Фрая, якої пророцтва на 1927 рік (повені, катастрофи, смерть Кльод Монета) сповнилися майже зовсім, подає такі пророцтва на 1928 рік:

„Рік 1928 буде схожий на 1927 рік, бо є також під впливом Сатурна. Вплив той зазначиться більше нервовим життям, більшою горячкою роблення бизнесу і грошей, більшою скількістю бунтів, радше індивідуальних ніж збірних. Революцій не буде, зате будуть страйки, неспокої серед робітників і народніх мас. Зростуть матеріяльні апетити, життя буде і далі дороге. Артикули першої потреби не підуть у гору, зате зростуть дуже ціни люксусових артикулів. Рік цей буде обильний у винаходи, передовсім на полі радіоелектричности. В літературі мало визначних творів. А будуть два визначні ревеляційні твори. В закорд. політиці зближення Франції й Італії, неспокої на Балкані, в Румунії. Війни не буде, але кілька дипльоматичних конфліктів при кінці 1928 р. Величезні фінансові банкроцтва. Взагалі людський егоїзм, великий розвиток цивілізації.

**В. Кедровський.**

# 1917 РІК.



(19)

Значною більшістю голосів ухвалено позитивне рішення.

Знову ніхто не захотів висловлюватися. Голова поставив на голосування: „Чи постанова про оголошення републики залишається в силі, чи касується її република не оголошується?" Знову більшістю голосів ухвалено другу половину внеску. За оголошенням ніхто не голосував, а два-три гарячих раніще ініціяторів републики, що були на засіданні, підчас голосування вважали найліпшим непомітно залишити салю. Таким чином „Херсонська Република" була похована, а Українці здобули другу, вже політичну перемогу.

* *

За кілька днів Херсон урочисто виряжав на фронт перші свої українські маршові роти.

Відїзд їх не був схожий на звичайний відхід маршових рот, з їх тяжкими сценами, сльози родин і самих вояків, при загальному пригніченому настрою, як тих, що йдуть, так і тих, що провожають. Звичайно й тепер може не меньше було горя й сліз, але все покривалося тим виїмковим піднесеним настроєм, що опанував ширші маси самих салдатів і тих, що вийшли їх провожати. У них тепер прокинувся дух патріотизму, почуття обовязку перед своїм народом, перед своєю рідною країною, що наповнив душі їх гордим почуттям тих, які йдуть на великий подвиг. Це йшло тепер нове військо, військо національно-патріотичне, свідоме й навіть щасливе із свого обовязку, так здавалося тоді.

* *

Швидко в безупинній праці йшли дні. Ніколи було, як кажуть, і в гору глянути. Кипуча робота моя в Херсоні була перервана повідомленням команданта, що я мушу виїхати в Одесу в учебний запасовий скорострільний полк. З цього полку я вийшов на фронт і знову повертався назад.

* *

### В ОДЕСІ.

**Віче у „Швайцарській Долині". Боротьба з командуючим військами округи генералом Марксом. Делегація на чолі з доктором І. Луценком у Маркса. На засіданню Одеського Керовничого Комітету в С. Шелухіна. Українсько-молдованське віче. Демонстрація Українців та Молдован перед штабом військової округи. Обрання делеґації на другий Всеукраїнський Військовий Зїзд від Одеського скорострільного полку. „Румчерод".**

Приїзджу до Одеси.

Іду до свого полку.

Два роки тому звідки, з цеї брами я виходив зі своїми скорострілами в далеку, невідому дорогу. Тепер вертаюсь сюди знову, але самий одинокий і не знаю, чи кого стріну зі старих своїх однополчан, чи знайду між новими грунт для своєї праці? Хто тепер є в полку? Що в ньому, які настрої і т. д.?

Зайшов до канцелярії. Там довідався, що в полку залишилося три старі офіцири, та ще багато підофіцирів з постійних кадрів і навіть з бувшої моєї учебної команди. Хоч і давно я не бачив їх, хоч і різко обставини з того часу змінилися та невідомо, якими стали ті, кого раніше я знав і як вони поставляться до мене тепер, але все таки було приємно скорше побачити їх. Була неділя й у касарнях не було майже нікого. Українці полку були на зборах Українців одеської залоги. Дуже радісно, приємно зробилося на душі, коли дізнався, що наше національне життя в полку буяє. Перед в ньому вів підпоручник Дробницький та ще декілька старшин і скорострільщиків. Українська громада полку нараховує у свойому складі понад 400 душ.

Зібравши ці перші відомости, поспішаю на місце зборів, народний театр „Швайцарська Долина", щоби там встигнути познайомитися з гарнізонною радою та скорше увійти в гущу національного життя.

Відшукав там своїх старих знайомих скорострільщиків. Дехто з них пізнав мене відразу, а тому з першого-ж кроку між мною й Українцями-скорострільщиками завязалися теплі, дружні взаємовідносини. Крім того, тут я стрінув, як голову Гарнізонної Ради, одного з найстарших моїх національно-громадських учителів, ще з часів 1905-6 року, дорогого Івана Митрофановича Луценка, котрий негайно-же поставив мені вимогу взяти активну участь в обговоренню справ та в дискусії з командуючим військами Округа, генерал-ляйтнантом Марксом.

— Справа ось у чім, — сказав мені Іван Митрофанович. — Ми вимагаємо, щоби в Одесі зукраїнізовано три, а то найменьше два запасові полки. Генерал Маркс є проти українізації цілих полків, а обіцює дозволити, щоби в кожному полку були окремі українські роти, або навіть батальони. Звичайно, ми на се в ніякому разі не погодимося й коли не порозуміємося з ним, то самочинно українізуємо найменьше два полки. Він тут буде боронити свою точку поглядів, так може ви, Володимире Івановичу, виступите після нього, бо у вас, як у свіжого між нами чоловіка, мусять бути нові аргументи; бо ми вже всі тут вибалакали.

— Добре, побачу, але скажу вам наприкінці промови Маркса, чи я буду говорити. Боюсь, що можу напутати, не знаючи ваших обставин.

— Ні, ви все таки виступіть проти Маркса. Що торкається його аргументів і точки поглядів, то вони вам відомі, бо співаються всіма нашими ворогами скрізь на один лад. Крім того майте на увазі, що він буде говорити проти посилки частинами одеської залоги своїх делеґатів на другий всеукраїнський військовий зїзд, який заборонив військовий міністер Керенський.

До приїзду генер. Маркса промовляло декілька промовців від полків та Гарнізонної Ради. Між ними памятаю, що промовляли дуже доречно і гаряче переконуючи: І. Гаврилюк, Шевченко (в 1919 р. оточений большевиками зі своїм командантським відділом застрілив дружину й себе, аби не дістатися до їх рук живими), П. Вербецький та инші.

Приїхав генерал Маркс і в довгій, красивій та палкій промові, вказуючи на свій авторитет не тільки як генерала, але й як професора історії, увесь час промови доказував, що Україну з Московщиною лучить не випадковий збіг історичних подій, а глибокі інтереси політично-економічного значіння. Спорідненння цих двох народів в такій мірі велике, що дуже часто не можна найти границі, де починаються риси одного, а де другого і т. д. Всю свою промову він звів до висновків необхідности повної єдности народів московського та українського, а тому й необхідности збереження цільности єдиної російської армії. Українцям треба, мовляв, опамататися й не виставляти тепер гостро своїх домагань що до армії, щоби не розвалити її. Тільки єдина армія зможе боронити „нашу общую родіну" — закінчив свою палку промову генерал.

Слухачі не виявили захоплення нею. Голова зборів І. М. Луценко виголосив: — Слово належить членови херсонської гарнізонної ради, п. Кедровському, (хоч вже в дійсности я таким не був).

Іду до катедри. Почуваю себе чомусь ніяково. Адже доводиться виступати тепер вперше на таких численних зборах; виступати там, куди я тільки щойно 4—5 годин прибув, тому й настрої цих людей мені зівсім не відомі. — Може воно й краще — промайнула думка — що я їх настроїв зовсім не знаю й тому вони не будуть впливати на мої думки та напрям промови. Скажу те, що сам знаю, що відчуваю й це допоможе мені перевірити свої думки, спостереження та оцінку умов розвою нашої національної справи.

Непокоїло мене також те, що перший раз доводиться виступати з критикою промови такої високої персони, а разом з тим і людини широко освіченої, з великою ерудицією, як командуючий округом генерал Маркс. Десь в глибині душі зароджувався сумнів щодо переконуючої сили тих аргументів, які я перебирав у своїй голові.

Стаю на катедру. Збори стрічають оплесками, як представника Херсонської Ради.

— Шановні збори! Перш ніж почати свою промову, дозвольте вам перекззати привіт від Херсонської Української Гарнізонної Ради, та коротенько поінформувати вас про українські справи в херсонській залозі.

— Просимо, просимо! — чую зі всіх боків.

Почати з цього я рішив тому, що хотів сам відчути безпосередньо з катедри настрої зборів, трохи освоїтися з ними та до певної міри розвіяти те враження, яке безпереч но зробила промова генерала Маркса на збори. Тому я коротенько переказав, як ми українізували в Херсоні маршові роти, а по увагах, що робилися з місць, побачив, що зборам цілком подобається херсонська метода українізації.

— Отже, товариші! — почав я, переходячи до відповіді ген. Марксови, — ви чули тут гарячу й палку промову п. командуючого військами округа. В своїй промові він закликав нас до збереження єдности та боєздатности російської армії. Гадаю, що панові генералови ми можемо відповісти, що вже пізно зберігати єдність того, що вже загнилося. Вже пізно думати про збереження тої армії яка розкладається, мітінгує а свою зброю, що повинна б направляти проти зовнішнього ворога, увіткнула в землю. Вона натомісць дістала стару поржавілу зброю й вигострила її наново. Це зброя ненависти до „інородців", з якими і розпочалася жорстока боротьба, як на фронті, так і в запіллю. Всі комітети в армії, що ведуться соціялістами-Росіянами, утворили новий, дуже активний фронт — нападу на не-руські національности Росії.

(Дальше буде)

# З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

## НЮ ЙОРК, Н. Й.

### Свято злуки й оборони.

В нашому місті гей у колишньому Вавилоні. Де не обернешся, всюди боротьба, тертя, кипить мов у горшку. Кождого дня щось розбиваеться, і кождого щось нового лучиться, то знова розбиваеться. Якась висша політика, якась низша політика, — простому чоловікови визнатися в тій суматосі тяжко.

Ось минувшої неділі були в місті аж три обходи. Обходили большевики якусь річницю в „робітничім домі", небольшевики обходили „свято злуки". Одні обходили концертом у Стайвезант Скул, а другі в „народнім домі" на 6. вулиці. Для сього другого концерту „свята злуки" злучилися зі собою група пана Івана Добрянського й д-ра Цегельського з ґрупою „Оборони України". Досі сі ґрупи зі собою ворогували як пес з котом. Досі орган „Оборони України" писав проти групи пана Добрянського, поміщував проти пана Добрянського такі дописи за його господарку „Народним Домом", що пан Добрянський у суд позивав п. Цеглинського, редактора органу „Оборони України", а пан Добрянський публично заявляв, що п. Цеглинському, як промовцеви вступ до „Народного Дому" заборонений. Навіть п. Божемський, член „Оборони України", отвираючи святочне віче злуки, не міг не згадати сього дивовижного факту. Зазначивши наперед, що на салі людий дуже мало, він представив першого бесідника п. д-ра Цегельського, на якого „Оборона України" теж нападала як на головного політичного шкідника серед українського народа в Америці, а відтак представив другого бесідника, кажучи, що богато людий не любить п. Цеглинського, та не пускае його говорити, але він, предсідатель, словом ручить, що він „ол-райт" та як уже погодився, то може виступати попри панів Цегельського й Добрянського.

Промови бесідників зі собою годилися й себе доповняли. П. др. Цегельський говорив про свято злуки не так богато, посвячуючи більше уваги большевикам, які недавно писали про те, як він провадив дипльоматичну місію у Вашингтоні. Пан Цеглинський далі говорив про ріжні орієнтації, як австрійську, московську, польську, гетьманську, та казав, що орієнтації ще не таке велике зло, як брак ідеї злуки. Про аліянтську орієнтацію він у своїй промові не згадував.

Попри „Оборону України" виступае тепер ще нова організація: „Оборона Греко-Католицької Церкви". Між підписаними членами комітету сеї оборони є всі команданти ґрупи зі шестої вулиці, якою проводять пан Добрянський і п. др. Цегельський. Як секретар сеї нової „оборони" виступае др. Семен Демидчук, який є рівночасно менаджером ґазети, редаґованої п. д-ром Цегельським. Словом, свято злуки.

„Оборона греко-католицької церкви" видае острі відозви, в яких повторюються писання д-ра Назарука, що епископ Богачевський се одинокий оборонець української церкви, віри й народа, а всі, що йому противляться, се запроданці церкви, віри й народа. Проти сих летючок появилися знова другі летючки, які піднимають на глум усі ті арґументи.

Комітет „Оборони греко-католицької церкви" скликає для „оборони" віче, а тимчасом вірні греко-католицької церкви Св. Юра пішли в суд, закидуючи свому пароxови самовільне встановлюванне тростісів і в справі сього процесу скликають збори на 29. січня до Юніон Гол, 12 Іст 8. вул. на лів до 2 години сполудня.

**Свій.**

---

І мов нора та підземна
Триска ключем зпід скали, —
Трисне зпід зла й пересудів
Правда жива на землі.

**І. Франко.**









## ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

### МИЛВОКІ, ВИС.

**Датки для Рідної Школи.**

Члени хору ім. Стеценка при українській православній церкві Покр. Пресв. Богородиці зложили датки для Рідної Школи як слідує: С. Ковтун 2 дол.; по 1 дол.: Д. Борис, П. Маґеровський, П. Стецик, П. Сікорський, О. Семчук, С. Доманчук, П. Доста, М. Стадник, О. Раковишин, І. Довгун; по 50 ц.: І. Березовець, І. Орищин, А. Ковтун, М. Кудринський, М. Адамчук, І. Жидик, В. Яремчук, І. Гасяк, В. Рас, І. Зубрицький, П. Фута, Т. Борсук, С. Гірчак, М. Галицький, В. Шутяк; по 25 ц.: Р. Жовнірович, Н. Білинський, Текля Гелла, В. Гірчак 10 ц. — Разом $20.35.

### КЕМБЕЛ, ОГАЙО.

**Коляда на Рідну Школу в Галичині й Сиротинець У. Н. Союза та місцевий Народний Дім.**

Тов. Сокіл, відділ 218. У. Н. Союза, занялось колядою на Рідну Школу в Галичині й заколядувало 85 долярів. Часть коляди в сумі 20 долярів призначено на Рідну Школу в Галичині; 15 долярів вислано для Сиротинця У. Н. Союза, а 50 долярів призначено на місцевий Народний Дім, котрий наша громада думае купити. Усім колядникам і жертводавцям урядники 218. відділу складають сердечну подяку.

**Микола Корецький,**
заступник предсідателя.

---

Чим мудрий стидається, тим дурний величається.

—

Правда яснійша від сонця, та її зі свічкою шукати.

—

Ліпший Жид, як жидівський Іванко.

—

Дурний і в Києві не купить розуму.

## ЗІ СПОРТУ.

### ЗАЦІКАВЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ ГАРКАВЕНКОМ.

Борбництво, яке зорганізував тепер у Ню Йорку менаджер Гаркавенка, Пфефер, викликує зацікавлення межи американськими спортсменами.

В недільнім числі газети World подана ціла життепись Гаркавенка. Пишуть там, що за 15 літ Гаркавенка ніхто не побідив а за час свого побуту в мериці Гаркавенко відніс 65 побід над своїми противниками. Кореспонденти дивуються, чому Гаркавенко не вживае жадних горячих напитків а лишень квасне молоко, а дальше вони подають, що Гаркавенко любить читати книжки а спеціяльно писання Толстого, а також любуєсь і музикою.

Борба, яка відбудеться в суботу, 28. січня, в Мангатан Касино, на 155 ул. і 8 Евні, викликує всюди велике зацікавлення.

Крім Гаркавенка будуть боротися ще инщих пять пар.

## ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Гол. Урядови У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертної запомоги по моїй жені Анні в сумі тисячу долярів, котрі мені стали в великій пригоді. Тому іще раз дякую Гол. Урядникам, а також Урядникам нашого відділу за їх труд при похоронах моеї жени й при уділенню мені запомоги, та желаю У. Н. Союзови як найскорше здобути собі сто тисяч членів.

**Юрій Колщун.**

## ЩОДЕННА КООПЕРАТИВНА ГАЗЕТА НА УКРАЇНІ.

Газета „Кооперативне життя" (орган усієї української кооперації, що її вже два роки видае Книгоспілка, яка досі виходила двічі на тиждень, з 1. січня виходить щодня.

## МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Подається до відома, що від. 288 буде відбувати мітінги в трету неділю по першім кождого місяця в 1-ій годині пополудни в Українській Гали на Карборн ул. До уряду на 1928 рік увійшли слідуючі: Ол. Періг, предс.; Мак. Паращак, кас.; Іван Малицький, секр. фін.; Мих. Мушастий, секр. рек.; Юрій Малговський, Мих. Білецький і Трофим Антонюк, контрольори; Рафаїл Остапчук і Іван Демко, доз. хорих; Вас. Гонтарик і Теодор Присташ, прапорщики; Максим Свербивус, дверник. Адреса фін. секр.: John Malitzki, 1504 E. 7th St., Bethlehem, Pa.

## ЕКСПОРТ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ.

В звязку з великим успіхом українських молочних продуктів за кордоном, Держторг, виконуючи замовлення турецьких, польських та німецьких імпортних фірм, почав відправляти з Одеси, Миколаїва та Херсону масло й сир.

—o—





## ДО УВАГИ АВТОРІВ.

Правління Українського Громадського Видавничого Фонду просить всіх авторів, хто мае які закінчені наукові або популярно-наукові праці а також белетристичні твори оригінальні чи перекладні, спогади (мемуари) з визвольної доби, злагоджені підручники та словники для середніх та нижчих шкіл з усіх галузей знання, подати такі відомості: призвище та адреса автора, повна назва твору, його характер та розмір (кількість аркушів).

Український Громадський Видавничий Фонд шукатиме всякої можливости ширше поставити видання цих праць українською мовою.

Адреса:

**Ukr. Hrom. Vyd. Fond,**
**Praha — Vrsovice, Samova 665**
**Ceskoslovensko.**

Правління УГВФ.

## КОМУНІКАТ

**Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.**

Для вигоди наших еміґрантів, котрі приїздять до Львова і, не знаючи міста, попадають сейчас на залізничім двірці в руки ріжних аґентів, відкрило Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами недалеко від головного двірця (напроти доїзду) при вул. **Городецькій ч. 95 Інформаційне Бюро.**

В бюрі тім одержать еміґранти всі потрібні їм інформації, звязані з виробленням пашпорту, подорожю та докладними відомостями про край, до якого заміряють виїхати. — Бюро вічинене що дня від 9—1 в пол. і від 3—6 по пол.

Також і письменно уділяє бюро інформацій еміґрантам — а на відповідь треба долучити почтову марку за 25 ґр.

Всіх наших свідомих громадян, особливо на селах, просимо отсим подати до відома загалу про відкриття бюра та остерегти еміґрантів перед аґентами, що їх тільки хотять використати.

Для постійного інформування загалу про еміґрацію видае Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами двотижневик „Український Еміґрант". Редакція і адміністрація — Львів вул. Городецька ч. 95. На бажання висилається оказові числа.

Особливо тяжко приходиться нашим еміґрантам в дорозі до Злучених Держав Північної Америки та Канади через незнання анґлійської мови. Щоби цему бодай в части зарадити, видало Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами книжку „Учіться по англійськи" — яка містить словарець та конечні розмови в часі дороги та праці. Уложення так потрібної книжочки спочивало в руках досвідчених людий так що до мови як і до потреб еміґранта.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, Городецька ч. 95.

**М. Заячківський,** в. р., президент;
**Др. В. Константинович,** в. р., секретар.



В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ „ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

# БЮЛЕТЕНЬ

**Українського Громадського Видавничого Фонду. 1-го січня 1928 р.**

28-го вересня 1927 р. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Українського Громадського Видавничого Фонду, які обрали нові керуючі органи. До правління Фонду головою увійшов П. Богацький, членами — інж. С. Риндик, І. Паливода, Г. Клименко, др. Е. Приходько. Головою Надзірної Ради обрано проф. Ф. Швеця, головою Ревізійної Комісії — М. Скидана.

На 1-ше січня 1928 р. УГВФ випустив у світ 31 книжок. Загальна кількість примірників 67.000, сторінок 6740. Загальна вартість всіх цих видань сягає 2,700.000 кч. (коло 80.000 долярів). Видані книжки належать до таких галузей знання: техніка, математика, політична економія, сільське господарство, медицина, гігієна, статистика, кооперація, цукроварство, український театр, мистецтво.

Бажаючи поширити видавничу діяльність Фонду з одного боку і задовольнити потребу в українській книжці масового читача з другого боку, Загальні Збори УГВФ 17-го грудня 1927 р. включили до видавничого пляну також твори красного письменства (оригінальні та перекладні), мемуарну літературу, підручники і словники чужих мов а також підручники для середніх та нижчих шкіл.

Для піднесення видавничої діяльности Фонду правління ухвалило звернутися до всіх українських організацій, підприємств, установ, шкіл, „Просвіт" і т. д. з закликом дати і свою позику-вкладку (1000 кч. = 30 долярів) в УГВФ, купувати видання Фонду і взагалі широко підтримувати цю справу як національно-культурну організацію для боротьби з книжним голодом.

**Рух друків.** — Вийшли з друку дві нові книжки: проф. М. Туган-Барановський — Політична Економія (наука про народнє господарство), популярний курс, видано коштом фондації Української Селянської спілки в ЧСР, ціна 1 дол.; проф. Хв. Вовк — Студії з української етнографії та антропольогії, з мапами та кольоровими малюнками, ц. 3 доляри.

Закінчується друком: проф. Л. Грабина — Геодезія нижча, та інж. Кахникевич — Збірник задач до міцности матеріялів.

Готуються до друку: О. Саліковський — Що треба знати кожному (енциклопедія для дітей і самоосвіти), проф. І. Шовгенів — Гідравліка підземних вод; доц. Ю. Русов — Зоольогія.

Ухвалено взяти на перегляд: проф. О. Мицюк — Аграрна політика Европи після світової війни; доц. С. Романовський — Елементи вищої математики, підручних для технічних та спеціяльних шкіл; лект. К. Михайлюк — Молочарство ч. II. Виріб масла. Підручник для сільсько-госп. та спеціяльних шкіл.

Зголошені нові праці: Е. Чикаленко — Щоденник за 1907—1917 рр. (спогади); проф. Шовгенів — Гідравліка ч. І. (гідростатика); теж його — Гідравліка Ч. П.; проф. М. Чайківський — Льогаритми; інж. Л. Биковський — Замітки про чеську бібліографію; Ген. В. Петрів — Теорія оборони нації; теж його — Військова географія України.

Зголошені преклади: Т. Г. Масарик — Чеське питання; теж його — Про нашу сучасну крізу; теж його — Іван Гус; проф. др. Л. фон Візе — Загальна соціольогія; проф. др. Крейчі — Позитивна етика; др. Вормс — Курс соціольогії; проф. Челен — Держава; проф. А. Дамашке — Земельна реформа; Ю. Делевський — Суспільні антагонізми; Бужек — Соціялістичні системи.

**Заклинаємо всіх громадян всі українські організації, установи, школи, „Просвіти", кооперативи, часописи, книгарні, всі українські заклади і підприємства внести 1 свою позику-вкладку на Український Громадський Видавничий Фонд.**

Всі відомості і катальоги видань Фонду правління висилає кожному безплатно.

Адреса:

**Ukr. Hrom. Vyd. Fond,**
**Praha — Vrsovice, Samova 665**
**Ceskoclovensko.**

**Правління УГВФ.**

























# ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

**НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА**

**за місяць грудень 1927 року.**

### ВІДДІЛ 73.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Провіденс, Р. Ай.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано з каси відділу | $10.00 |
| Діслано від членів | 12.00 |
| Разом | $22.00 |
| Бойко Григорій | $1.00 |
| Ковальчук Петро | 2.00 |
| Лободяк Дмитро | 1.00 |
| Сидор Андрій | 1.00 |
| Свідер Михайло | 1.00 |
| Дулеба Гринько | 1.00 |
| Варчак Михайло | 1.00 |
| Мартиневич Йосиф | 2.00 |
| Дикув Андрій | 1.00 |
| Андрощук Сидор | 1.00 |

### ВІДДІЛ 81.

Бр. св. Петра і Павла в Балтімор, Мд.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано від членів | $8.00 |
| Разом | $8.00 |
| Блауцяк Андрій | $1.00 |
| Чикита Антін | 1.00 |
| Чикита Олекса | 1.00 |
| Добростан Танас | 1.00 |
| Горнятко Іван | 1.00 |
| Ліщинський Олекса | 1.00 |
| Петрик Антін | 1.00 |
| Вітовський Михайло | 1.00 |

### ВІДДІЛ 86.

Бр. св. Кирила і Методія в Олифант, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано жертви від членів | $11.08 |
| Дрібні жертви з пушок | 24.47 |
| Жертви від не членів | 41.80 |
| Разом | $77.35 |
| Мороз Трофим | $1.00 |
| Винник Катерина | 1.00 |
| Бережевський Іван | 1.00 |
| Саламаха Павло | 1.00 |
| Сайкевич Григорій | 1.00 |
| Шийка Олекса | 1.00 |
| Клапач Кирило | 1.00 |
| Саламаха Анастазія | 1.00 |
| Костик Григорій | 50 |
| Коваль Михайло | 50 |
| Янків Лев | 50 |
| Зелінський Стах | 50 |
| Захаричук Гнат | 50 |
| Ільницький Стефан | 25 |
| Лащук Іван | 25 |
| Пащук Михайло | 08 |

### ВІДДІЛ 90.

Бр. св. Михаїла в Сентралії, Па.

| | |
|---|---|
| Жертва з каси відділу | 5— |

Жертви від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано з загальної збірки | $37.61 |
| Дрібні жертви з пушок | 8.00 |
| Разом | $45.61 |

### ВІДДІЛ 91.

Бр. св. Володимира в Мікіс Ракс, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано від членів | $12.00 |
| Разом | $12.00 |
| Сендега Стефан | $1.00 |
| Гаврик Михайло | 1.00 |
| Кучірка Іван | 1.00 |
| Кремінь Володимир | 1.00 |
| Лишак Микола | 1.00 |
| Надзяк Михайло | 1.00 |
| Шпук Іван | 1.00 |
| Левицький Віктор | 1.00 |
| Сендега Марія | 50 |
| Євусяк Марія | 50 |
| Гресяк Марія | 50 |
| Кучірка Анна | 50 |
| Кучірка Марія | 50 |
| Кремінь Олена | 50 |
| Павліш Варвара | 50 |
| Шак Катерина | 50 |

### ВІДДІЛ 92.

Тов. ім. Івана Франка в Портленд, Орег.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано від членів | $9.00 |
| Разом | $9.00 |
| Богачик Семен | $2.00 |
| Олещук Стефан | 1.00 |
| Топорович Конст. | 1.00 |
| Кіча Френк | 1.00 |
| Пелех Гавриїл | 2.00 |
| Собода Михайло | 1.00 |
| Жуковський Іван | 1.00 |

### ВІДДІЛ 95.

Бр. св. Димитрія в Назарет, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

| | |
|---|---|
| Діслано від членів | $3.25 |
| Разом | $3.25 |
| Меч Феська | $1.00 |
| Меч Теодор | 1.00 |
| Меч Василь | 1.00 |
| Меч Михайло | 25 |

(Дальше буде).